Discussienota commissie

Commissie: 24-09-2024

Agendapunt: 7.
Onderwerp: Vervolg motie 2023-23 – Bestaanszekerheid middeninkomens

Afdeling: SMV
Opsteller: Tinus Smit
Telefoonnummer: 06 470 873 25
E-mailadres t.smit@heerde.nl

Portefeuille: J.W.J. van Ommen
Programma: P22.3-7 Sociaal maatschappelijk - Inkomen

De commissie geeft haar opvatting over:

1. het verstrekken van de Activiteitenbijdrage aan inwoners die een hoger inkomen hebben dan 120% van de bijstand EN die een schuldentraject volgen bij Grip op de Knip, Schulddienstverlening Zwolle of de gemeente Heerde;

2. het verstrekken van de Tegemoetkoming premie zorgverzekering voor chronisch zieken en gehandicapten aan inwoners die een hoger inkomen hebben dan 120% van de bijstand EN die een schuldentraject volgen bij Grip op de Knip, Schulddienstverlening Zwolle of de gemeente Heerde;

Aanleiding
De aanleiding is de motie 2023-23 – Bestaanszekerheid middeninkomens die de raad heeft aangenomen op 11 december 2023, tijdens de behandeling van het beleidsplan bestaanszekerheid.

De beschrijving van deze motie is als volgt:

Dictum
verzoekt het college van burgemeester en wethouders om:

1. te onderzoeken of en op welke wijze gezinnen/inwoners met een inkomen (net) boven de inkomensgrens doormiddel van een maatwerkaanpak (bijvoorbeeld met behulp van de doorbraakmethode) in bijzondere gevallen/bij tijdelijke financiële problemen toch gebruik kunnen maken van de bestaande regelingen;
2. hierbij zo creatief mogelijk de randen van de regelgeving te zoeken;
3. de gemeenteraad in het eerste kwartaal van 2024 te informeren over de (eerste) uitkomsten van dit onderzoek en hem daarna – waar nodig – een voorstel te doen om een dergelijke maatwerkaanpak door te voeren;
4. hierbij ook inzicht te geven in de eventuele financiële consequenties van het doorvoeren van een dergelijke aanpak;

Uit het debat hebben we opgetekend
"We willen niet tornen aan de inkomensgrens.

Het gaat om bestaande situaties die zonder hulp van de gemeente onder die bestaande norm van 120% zouden zakken. Idee is als we hier incidenteel hulp bieden dan voorkomen we dat mensen structureel onder de norm zakken.

In relatie tot middeninkomens. Spanningsveld is dat er geen willekeur moet zijn. Een bestuurder kan afwijken van die regelgeving om te voorkomen dat mensen niet onder de 120% zakken. Dit gaat verder dan de doorbraakmethode, want die blijft binnen de regelgeving. Pleit voor bestuurlijke verantwoordelijkheid om over de kaders heen te gaan. "

Definitie verzoek raad
Om duidelijk te krijgen wat het exacte verzoek van de raad is en wat het college precies moet onderzoeken, hebben we een onderzoekverzoek gedefinieerd:

1. Onderzoek of er nog mogelijkheden zijn om, zonder het beleid aan te passen, incidenteel iets extra's te doen voor inwoners zonder rekening te houden met de inkomensgrens;
2. Zoek hierbij de grenzen van de regelgeving op en schroom niet daaroverheen te gaan;
3. Biedt incidentele hulp waardoor we voorkomen dat mensen structureel onder de norm van 120% zakken.

Reactie op onderzoeksverzoek raad

1. Als we de extra mogelijkheden onderzoeken, gaan we uit van specifieke situaties en kunnen we dit in het beleid vastleggen. We hebben daarom dit verzoek opnieuw geformuleerd:

   Onderzoek of er mogelijkheden zijn om incidenteel iets extra's te doen voor inwoners en kijk hierbij ook naar de middeninkomens. Met middeninkomens bedoelen we hier inwoners die een inkomen hebben dat hoger is dan 120% van de bijstand.

2. Hoewel dit niet de insteek is van de motie benadrukken we de waarde van de regelgeving. Beleidsregels geven de juridische kaders aan voor zowel inwoner als de professional. Daarbij geven de beleidsregels ons voldoende ruimte om iets te doen voor de inwoner. Als dat niet zo is hebben we de mogelijkheid om de beleidsregels aan te passen. Het is dus niet nodig om over de grenzen van de regelgeving heen te gaan.
3. In het beleidsplan bestaanszekerheid 2024 is een staatje opgenomen waarin duidelijk wordt dat 535 gezinnen een inkomen hebben onder de inkomensgrens van 120%. Het is onbetaalbaar voor de gemeente om al deze gezinnen te voorzien in een inkomen van 120% van de bijstand. Daarnaast is dit inkomenspolitiek. Anderzijds zou ten opzichte van de inwoners die een inkomen hebben onder de inkomensgrens het beleid scheef getrokken worden als we alleen beleid maken voor de inwoners met een hoger inkomen.

Conclusie
We beperken ons tot het geherformuleerde verzoek: Onderzoek of er mogelijkheden zijn om incidenteel iets extra's te doen voor inwoners en kijk hierbij ook naar de middeninkomens. Met middeninkomens bedoelen we hier inwoners die een inkomen hebben dat hoger is dan 120% van de bijstand.

Ondernomen acties
Het college heeft naar landelijke ontwikkelingen gekeken en met de uitvoering gesproken en kwam daardoor op drie onderwerpen

De onderwerpen 1 en 2 worden aan de commissie voorgelegd en zijn bij de overwegingen verder uitgewerkt; het college heeft een derde onderwerp inmiddels omarmd: het vergoeden van de eigen bijdrage van kraamhulp voor mensen die dit niet kunnen betalen. Dit onderwerp wordt vanuit de bijzondere bijstand vergoed. Vanuit de bijzondere bijstand wordt een draagkrachtberekening toegepast bij inwoners die een inkomen hebben dat hoger is dan de inkomensgrens van 120% van de bijstand. Een draagkrachtberekening bij bijzondere bijstand is een financiële berekening die

bepaalt in welke mate een persoon in staat is om zelf te voorzien in (een deel van) bepaalde kosten, voordat hij in aanmerking komt voor bijzondere bijstand.

Overwegingen

1. *Door een activiteitenbijdrage te verstrekken kunnen ook mensen met schulden beter participeren in de samenleving;*

Deze regeling is onderdeel van het minimabeleid en is al beschikbaar voor inwoners met een inkomen tot de inkomensgrens van 120% van de bijstandsnorm. De insteek van deze wijziging is om de inkomensgrens los te laten wanneer er sprake is van schulden. Het is een tijdelijk recht: de inwoner heeft dus alleen recht als er sprake is van schulden en wanneer de inwoner een traject volgt bij Grip op de Knip, Schulddienstverlening Zwolle of Schulddienstverlening Heerde.

De activiteitenbijdrage leent zich ervoor om iets extra's te doen voor de inwoner. De activiteitenbijdrage is bestemd om deel te nemen aan de samenleving en bedraagt in 2024 € 194,- per gezinslid.
Deze keuze biedt een aantal voordelen:

- Inwoners in een financieel moeilijke situatie hebben iets extra's te besteden zodat ze kunnen participeren in de samenleving.
- Inwoners die schulden hebben zijn eerder gemotiveerd om een schulddienstverleningstraject te volgen;
- Deze wijziging voldoet aan de motie van de raad;
- De dienstverleners van Stip zien hiervan de voordelen voor de inwoner.

Ook heeft deze keuze een nadeel, de kosten lopen op:
De kosten voor de wijziging met betrekking tot de activiteitenbijdrage schatten we in totaal op € 14.000,- , waarvan circa € 4.000,- uitvoeringskosten zijn. De kosten worden vergoed vanuit het minimabeleid. Dit is een openeindfinanciering, alle inwoners die een aanvraag doen en er recht op hebben, krijgen een verstrekking.
Er is voor deze kosten geen dekking, ze moeten worden gedekt uit de algemene middelen.

Om dit onderwerp op te nemen in het beleid moet de verordening activiteitenbijdrage worden aangepast. Deze moet worden vastgesteld door de raad.

2. *Door een Tegemoetkoming premie zorgverzekering voor chronisch zieken en gehandicapten(TPZ) te verstrekken worden mensen met schulden die chronisch ziek of gehandicapt zijn ondersteund in de zorgkosten;*

De TPZ is een vorm van categoriale bijzondere bijstand. Bij categoriale bijzondere bijstand wordt aan een specifiek gedefinieerde doelgroep bijzondere bijstand verstrekt, zonder na te gaan of de kosten zich daadwerkelijk voordoen.
Deze regeling is al beschikbaar voor inwoners, die chronisch ziek of gehandicapt zijn, met een inkomen tot de inkomensgrens van 120% van de bijstandsnorm. De insteek van deze wijziging is om de inkomensgrens los te laten wanneer er sprake is van schulden. Het is een tijdelijk recht: de inwoner heeft dus alleen recht als er sprake is van schulden en wanneer de inwoner een traject volgt bij Grip op de Knip, Schulddienstverlening Zwolle of Schulddienstverlening Heerde.

De TPZ leent zich ervoor om iets extra's te doen voor de inwoner. Dit gaat over inwoners die al chronisch ziek of gehandicapt zijn en dan ook nog schulden hebben.
De TPZ is een ondersteuning in de zorgkosten, voor mensen die chronisch ziek en gehandicapt zijn, en bedraagt in 2024 maximaal € 283,- .

Er is wel een beperking: wanneer de inwoner gebruikt maakt van de gemeentepolis (de collectieve zorgverzekering die de gemeente via Aevitae aanbiedt) wordt de bijdrage van de gemeente aan de

gemeentepolis verrekend met de TPZ. De bijdrage van de gemeente aan het meest uitgebreide pakket van Aevitae is bijvoorbeeld € 480,- per jaar. Omdat dit bedrag hoger is dan de TPZ heeft de inwoner geen recht op TPZ omdat hij al gebruik maakt van de bijdrage van de gemeente voor de gemeentepolis. Bij de minst uitgebreide variant van de gemeentepolis draagt de gemeente € 120,- bij. In dat geval heeft de inwoner recht op € 283,- minus € 120,- is € 163,-

Deze keuze biedt een aantal voordelen:
- Inwoners die schulden hebben krijgen een extra bijdrage voor het betalen van de zorgkosten, dit verkleint de kans op zorgmijding;
- Inwoners die schulden hebben zijn eerder gemotiveerd om een schulddienstverleningstraject te volgen;
- Deze wijziging voldoet aan de motie van de raad;
- De dienstverleners van Stip zien hiervan de voordelen voor de inwoner.

Ook heeft deze keuze een nadeel, de kosten lopen op:

De kosten voor deze wijziging met betrekking tot de TPZ schatten we op € 4.000,- , waarvan circa € 1.000,- uitvoeringskosten zijn. De kosten worden vergoed vanuit de bijzondere bijstand. Dit is een openeindfinanciering, alle inwoners die een aanvraag doen en er recht op hebben, krijgen een verstrekking.
Er is voor deze kosten geen dekking, ze moeten worden gedekt uit de algemene middelen.

Om dit onderwerp op te nemen in het beleid moet de beleidsregel bijzondere bijstand worden aangepast. Deze moet worden vastgesteld door het college.

1. *en 2. Inwoners met een hoger inkomen kunnen een beroep doen op de bijzondere bijstand*

Als er sprake is van bijzondere en noodzakelijke kosten die de inwoner niet zelf kan betalen, kan de inwoner een beroep doen op de bijzondere bijstand. Ook als de inwoner een inkomen heeft dat hoger is dan de inkomensgrens van 120% van de bijstandsnorm. Er wordt dan wel een draagkrachtberekening toegepast zoals eerder gememoreerd.

Vervolg
Nadat de commissie haar voorkeur heeft uitgesproken over de twee onderdelen kunnen de stukken al dan niet worden aangepast en of vastgesteld.

1. *De activiteitenbijdrage*
   Als de commissie een voorstander is van deze regeling zal de gewijzigde verordening activiteitenbijdrage samen met een raadsbesluit en raadsadvies op een later moment worden aangeboden aan commissie/raad.
   Als de commissie geen voorstander is van dit onderwerp hoeft er niets te gebeuren.

2. *Tegemoetkoming premie zorgverzekering voor chronisch zieken en gehandicapten*
   Als de commissie een voorstander is van deze regeling zal de gewijzigde beleidsregel bijzondere bijstand ter vaststelling worden aangeboden aan het college.
   Als de raad niet akkoord gaat zal dit onderwerp niet in de beleidsregel worden opgenomen maar wordt wel de vergoeding van de eigen bijdrage van kraamzorg opgenomen in de beleidsregel bijzondere bijstand, die vervolgens ter vaststelling wordt aangeboden aan het college.

Motie 2023-23 – Bestaanszekerheid middeninkomens wordt hiermee als afgehandeld beschouwd

Bijlagen:
1. Motie 2023-23, CDA D66GL GBP, Bestaanszekerheid middeninkomens